

MARI
JUNG-
STEDT

DEN
DÖENDE
DANDYN

Albert Bonniers Förlag

AV MARI JUNGSTEDT HAR TIDIGARE UTGIVITS:

DEN DU INTE SER 2003
I DENNA STILLA NATT 2004
DEN INRE KRETSEN 2005

WWW.ALBERTBONNIERSFORLAG.SE

ISBN 10: 91-0-011111-2

ISBN 13: 978-91-0-011111-3

© MARI JUNGSTEDT 2006

GGP MEDIA GMBH, PÖSSNECK, TYSKLAND, 2006

*Till mina vardagshjältar,
Cenneth, Bella och Basse*

Prolog

Två sekunder. Det var allt som behövdes för att krossa honom. Få hans liv att rämna. Två ynka sekunder.

De illvilliga tankar som jagade kors och tvärs i huvudet om nätterna ville inte släppa taget. I veckor hade de hållit honom vaken. Inte förrän i gränslandet mellan dag och natt gled han slutligen in i en befriande sömn. Han slapp tankarna i några timmar. Sedan vaknade han återigen upp till sitt påtvingade helvete. Ett ensamt, privat inferno som rasade innanför den behärskade ytan. Att dela det med någon var omöjligt.

Det var under de där två sekunderna som han fallit huvudstupa ner i den svartaste av avgrunder. Aldrig hade han kunnat föreställa sig att sanningen kunde vara så obarmhärtig.

Det tog ett tag innan han förstod vad han måste göra. Lika långsamt som oåterkalleligt hade insikten smugit sig på. Han skulle tvingas ta itu med det ensam. Det fanns ingen återvändo, ingen bakhörr han kunde smita ut genom och låtsas inför världen och sig själv att ingenting hade hänt.

Allt började med att han plötsligt en dag fått reda på en hemlighet, vars innebörd han inte visste vad han skulle göra med. Han gick omkring och drog med vetskapen en tid. Den kliade, skavde och irriterade som ett sår som fläkts upp och vägrade läka.

Kanske hade han låtit det falla i glömska så småningom.

Intalat sig själv att han gjorde bäst i att låta det vara. Om inte.

Om inte nyfikenheten drivit honom till att forska vidare, att inte glömma, att få veta mera. Även om det gjorde ont.

Den ödesdigra dagen kom, fast han inte visste det då, från början. Inte mentalt. Kanske anade kroppen faran instinktivt. Kanske inte.

Han var ensam hemma. Stora delar av natten hade han legat sömnlös och tänkt på samma sak som de senaste veckorna. Med en kraftansträngning tog han sig ur sängen när han hörde hur dagen vaknade utanför fönstret.

Någon aptit ville inte infinna sig och han fick knappt ner en kopp te. Satt bara vid köksbordet och stirrade på gråvädret och höghusen mitt emot utan att veta hur länge. Frustrationen drev honom till sist ut ur lägenheten.

Förmiddagen var långt gången, men som alltid i november blev det inte riktigt ljus. Snön låg smutsbrun på trottoaren och människorna skyndade fram i slasket utan att se varandra i ögonen. Kylan var rå och fuktig och tillät inget lättjefullt strosande.

Han bestämde sig för att åka till det där stället igen, utan egentlig orsak. Följde en ingivelse bara. Om han vetat vad som skulle hända hade han låtit bli. Men det var som förutbestämt.

När han kom in på gatan höll mannen just på att låsa dörren. Osedd följde han efter honom när han promenerade ner till busshållplatsen. Bussen kom nästan direkt. Den var full med folk och de snuddade nästan vid varandras axlar när de stod och trängdes i mittgången.

Utanför varuhuset NK klev mannen av och forcerade med bestämda steg horderna av lördagsflanörer. Raskt promenerade han upp mot city i sin eleganta yllerock med en scarf nonchalant slängd över axeln, rökande en ciga-

rett. Plötsligt vek han av in på en tvärgata.

Den här vägen hade mannen aldrig tagit förut. Pulsen steg. Han höll sig bakom, på behörigt avstånd. För säkerhets skull gick han på andra sidan men hade ändå god uppsikt.

Plötsligt tappade han bort honom. Snabbt sneddade han över gatan. Där fanns en plåtdörr som var så oansenlig att den smälte in i den ruffiga fasaden. Förstulet såg han sig om åt bägge håll. Mannen måste ha försvunnit in där. Han bestämde sig för att följa efter. Att konsekvenserna skulle bli förödande visste han inte när han tryckte ner handtaget.

Det var nästan helt mörkt därinne, ett svagt rödfärgat lysrör i taket gav nödtorftigt ljus. Väggarna var svartmålade. En brant trappa vars steg var prydda med små glödlampor ledde rakt ner till en källarvåning. Inte ett ljud hördes. Dröjande gick han nerför trappstegen och hamnade i en lång, ödslig korridor. Den var svagt upplyst och han kunde bara ana människor som rörde sig i dunklet längre fram.

Det var mitt på ljusan dag, men det märktes inte i källaren. Världen utanför existerade inte. Här inne fanns andra koder. Det förstod han efter bara några minuter.

Till synes ändlösa korridorer slingrade sig i ett komplicerat labyrintsystem. Skuggfigurer kom och gick, och han kunde inte urskilja ansiktet på mannen han förföljde. Han ansträngde sig för att inte ta in det han fick se, försökte värja sig. Intrycken pockade på hans uppmärksamhet, ville in under huden.

Han gick vilse och hamnade vid en dörr. Den förbannade dörren. Om han bara inte hade öppnat.

Två sekunder tog det för honom att registrera det som hände, att förstå vad det var han såg.

Den synen skulle ödelägga hans liv.

Det fanns en oro i luften redan i gryningen.

Egon Wallin hade sovit dåligt och vridit sig av och an hela natten. Radhuset låg vid strandkanten strax utanför Visby ringmur och i timal hade han legat vaken och stirrat ut i mörkret medan han lyssnade till det upprörda havet där ute.

Sömlösheten berodde på annat än ovädret. Efter den här helgen skulle hans välordnade liv vara fullkomligt ställt på ända och han var den ende som visste vad som väntade. Beslutet hade mognat fram under det senaste halvåret och nu fanns ingen återvändo. Det tjugo år långa äktenskapet skulle vara över när måndagen kom.

Inte konstigt att han hade svårt att sova. Hustrun Monika låg invirad i täcket med ryggen mot honom. Varken hans rastlöshet eller busvädret tycktes bekomma henne det minsta. Hon sov med djupa, lugna andetag.

När den digitala klockan visade på kvart över fem gav han upp och klev ur sängen.

Han smög ut ur sovrummet och drog igen dörren. Ansiktet som mötte honom i badrumsspeglern var utvakat och tydliga påsar syntes under ögonen trots dimmerns softade ljus. Länge lät han vattnet spola i duschen.

I köket satte han på kaffe, espressobryggarens väsande

blandades med vindens tjut utanför husknuten.

Stormen passade bra ihop med hans känslotillstånd, lika upprörd och kaosartad. Efter tjugofem år som konsthandlare i Visbys främsta galleri, stabilt äktenskap, två utflugna barn och en inrutad tillvaro hade livet tagit en drastisk vändning. Han visste inte hur det skulle sluta.

Det oåterkalleliga avgörandet hade varit på väg under en tid. Den förändring han genomgått under det senaste året var både underbar och halsbrytande. Han kände inte igen sig själv, samtidigt hade han kommit sitt rätta jag närmare än någonsin. Känslorna svallade i kroppen som hos en tonåring, som om han väckts ur decenniernas dvala. De nya sidor han upptäckt hos sig själv lockade och skrämde.

Utåt agerade han som vanligt, försökte verka oberörd. Monika visste inget om hans planer, det skulle väl komma som en chock. Inte för att han brydde sig. Äktenskapet var dött sedan länge. Han visste vad han ville. Inget annat betydde något.

Beslutsamheten lugnade tillräckligt för att han skulle kunna sätta sig ner på en av barstolarna vid den moderna köksön och avnjuta sin dubbla macchiato. Han slog upp tidningen, letade fram sidan sju och granskade belåtet annonsen. Den låg överst på högra sidan och syntes bra. Det skulle komma mycket folk.

Innan han påbörjade promenaden in till stan gick han ner och ställde sig vid strandkanten. Morgonljuset kom tidigare för var dag. Redan nu i mitten av februari kändes det i luften att våren nalkades. Klapperstenen på stranden var typisk för Gotland och stenbumlingar stack upp ur vattnet här och var. Havsfåglar seglade lågt ovanför ytan, gapade och skrek. Vågorna välvde sig hit och dit utan rytm eller ordning. Luften var kall och fick hans ögon att tåras. Den grå horisonten kändes löftesrik. Inte minst när han

tänkte på vad han skulle göra senare på kvällen.

Tanken piggade upp och han promenerade med raska steg den knappa kilometern in till stan.

På insidan av muren stillnade det något. Gränderna låg tysta och tomma. Så här tidigt en lördag var knappt en människa ute. Uppe vid stadens hjärta, Stora Torget, mötte han det första tecknet på liv. En brödbil stod utanför ICA Torgkassen. Dörren på baksidan där leveranser togs emot var öppen och det slamrade därinifrån.

När han närmade sig galleriet knöt det sig i magen. På måndagen skulle han lämna konsthandeln som han ägnat hela sitt yrkesverksamma liv åt. Här hade han lagt ner sin själ och antalet arbetstimmar han avverkat var oräkneliga.

En stund blev han stående på gatan utanför medan han betraktade fasaden. De stora moderna glasfönstren vette mot det öppna torget och Sankta Karins ruin från tolvhundratalet. Huset byggdes på medeltiden och invändigt fanns valv och underjordiska gångar från samma period. Mot denna historiska inramning hade han låtit inreda galleriet modernt och sparsmakat i ljusa, luftiga färger med några enstaka udda detaljer som gav en personlig prägel. Besökarna brukade berömma honom för den utsökta kombinationen av gammalt och nytt.

Han låste upp dörren till galleriet, gick in på kontoret och hängde av sig rocken. Inte nog med att detta var en ödeshelg i privat hänseende, det var också dags för årets första vernissage, som samtidigt skulle bli hans sista. Åtminstone här i Visby. Försäljningen av galleriet hade gått igenom alla juridiska turer och den nye ägaren hade skrivit på kontraktet. Allt var klart. Den enda på Gotland som kände till försäljningen var han själv.

Han såg ut över lokalen. Målningarna hängde där de

skulle, han rättade till en som hamnat snett. Inbjudningarna hade skickats ut flera veckor tidigare och förhandsintresset tydde på att det skulle komma mycket folk.

Snart skulle cateringfirman vara på plats med snittarna. En sista kontroll av tavlorna och deras belysning, vilken han var särskilt noga med. Målningarna var omsorgsfullt utplacerade, de var iögonfallande, explosiva med starka färger. Expressionistiska och abstrakta, fyllda av ungdomlig kraft och energi. En del var brutala, våldsamma och gastkramande mörka. Konstnären, Mattis Kalvalis, var en ung litauer och fram till nu okänd i Sverige. Än så länge hade han bara ställt ut i de baltiska länderna. Egon Wallin tyckte om att satsa på okända kort, nya konstnärer som hade framtiden för sig.

Han gick fram till fönstret för att ställa dit det svartvita porträttet av Mattis Kalvalis.

När han lyfte blicken och tittade ut på gatan upptäckte han en man som stod ett stycke bort och tittade rakt mot honom. Klädd i bylsig, svart täckjacka och med en stickad mössa djupt nerdragen över huvudet. Det mest förvånande var att han bar stora, svarta solglasögon mitt i vintern. Det var inte ens soligt.

Underligt att han bara stod där. Kanske väntade han på någon.

Konsthandlaren fortsatte obekymrat med sitt pysslande. Lokalradion bjöd på önskemelodier och just nu spelades Lill-Babs, eller Barbro Svensson som han föredrog att kalla henne. Han drog på munnen när han rättade till en av de mer påtagligt våldsamma tavlorna med närmast pornografiskt tema. Vilken kontrast mot *Är du kär i mig ännu, Klas-Göran?*

När han vände sig ut mot gatan igen ryckte han till. Mannen som han sett på avstånd hade flyttat sig. Nu

stod han alldeles nära skyltfönstret, nästan så att nästippen snuddade vid glasrutan. Främlingen stirrade honom omotiverat rätt i ögonen, men gjorde ingen ansats till att hälsa.

Reflexmässigt drog sig Egon bakåt och började nervöst se sig om efter något att sysselsätta sig med. Han låtsades göra i ordning bland vinglasen de ställt på plats kvällen före. Och faten för snittarna som cateringfirman skulle komma med.

”Klas-Göran” hade klingat ut och ersatts av Magnus Ugglå som sjöng en skrämig åttiotalslåt.

I ögonvrån såg han att den mystiske mannen stod kvar i samma position som tidigare. En känsla av obehag kom krypande. Var det ett psykfall från Sankt Olof? Han tänkte inte låta den där idioten provocera honom. Snart går han, tänkte Egon Wallin. Han tröttnar om han inte ser mig. Dörren var låst, det var han säker på. Galleriet öppnade inte förrän klockan ett eftersom det var vernissage.

Han tog trappan upp till kontoret på övervåningen och gick in och stängde dörren. Satte sig och plockade med några papper, men oron lämnade honom inte. Han måste göra något. Konfrontera mannen på gatan. Ta reda på vad han ville.

Förargad över att bli störd reste han sig och gick snabbt ner igen bara för att upptäcka att mannen gått sin väg.

Med en lättnadens suck återvände han till sina sysslor.

Den hårda blåsten väckte honom. Fönsterrutorna skallrade och en gren slog mot husväggen. Havet dundrade och det tjöt från trädtopparna. Täcket hade glidit ner på golvet och han frös. De få element som fanns räckte inte till för att värma upp stugan. Den brukade inte hyras ut under vintern, men han hade lyckats övertala ägarinnan att göra ett undantag. Han hade påstått att han arbetade med en undersökning om hotet mot det gotländska sockerbruket för Jordbruksverket, men att det var på frilansbasis vilket gjorde att han inte hade råd med hotellrum. Ägarinnan hade inte riktigt begripit sambandet, men brydde sig inte om att fråga vidare. Uthyrningen innebar knappast något merarbete för henne, det var i stort sett bara att lämna över nyckeln.

Han klev ur sängen och drog på sig tröja och byxor.

Ut måste han, trots ovädret. Stugan hade visserligen både kök och toalett, men vattnet var avstängt.

Vinden höll emot när han öppnade dörren och den flög igen med en smäll bakom honom. Han vek runt hörnet och ställde sig så nära väggen som möjligt på baksidan av stugan som vette mot skogen där det var något lugnare. Öppnade gylfen och lät strålen träffa husväggen.

Väl inne i köket åt han ett par bananer och blandade till en proteindrink som han drack stående vid köksbänken. Ända sedan han smidde planen två månader tidigare hade han känt en visshet, en övertygelse om att det inte fanns något annat alternativ. Hatet hade invaderat honom, gjort hans tunga syrlig och tankarna skarpa. Metodiskt och målmedvetet hade han arbetat med förberedelserna, punkt efter punkt prickades av med minutiös noggrannhet. Allt hade skett i tysthet. Att ingen anade vad som pågick triggade honom än mer. Han hade kontrollen, ett övertag som skulle hjälpa honom att lyckas med sina föresatser. Gång på gång hade han skärskådat detaljerna tills inte en enda brist eller fallgrop återstod. Tiden var ofrånkomligen inne. Det var en utstuderad, raffinerad plan och inte alldeles enkel att genomföra.

Han lutade sig fram och tittade ut genom fönstret. Enda orosmolnet var den förbannade blåsten. Stormen gjorde det svårare för honom och kunde i värsta fall kullkasta hans planer. Samtidigt innebar det vissa fördelar. Ju sämre väder, desto färre människor rörde sig ute och risken för upptäckt blev mindre.

Det kliade i halsen. Höll han på att bli förkyld? Ena handen flög upp till pannan och nog sjutton hade han feber. Förbannat. Han rotade fram en ask med Alvedon och sköljde ner två stycken med vatten från en dunk på diskbänken. Förkylningen kom förbaskat olägligt, han skulle behöva all sin muskelstyrka.

Ryggsäcken med redskapen stod färdigpackad, en sista gång kontrollerade han att allt fanns där. Snabbt drog han igen blixtlåset och satte sig framför spegeln. Med vana rörelser sminkade han sig, satte i linserna och limmade fast peruken. Även maskeringen hade han övat på många gånger för att den skulle sitta perfekt. När han var klar

betraktade han sin förvandling en stund.

Nästa gång han speglade sig skulle han se en mördares ansikte. Han undrade om det skulle synas utanpå.